

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Guzun Ion,

Judecători – Țurcan Anatolie, Taplă Boris, Eremciuc Ghenadie, Puica Viorica,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursul ordinar declarat de către avocatul Vasiliu Sergiu în numele inculpatei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2022, în cauza penală în privința lui,

Bolotovici Rodica X, născută la xxxx,
originară din xxx, domiciliată în mun. xxx or.
xx str. xx ap. x.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 07.11.2019 – 19.04.2021;

Instanța de apel: 19.07.2021 – 05.07.2022;

Instanța de recurs: 06.10.2022 – 18.07.2023.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 19 aprilie 2021, Bolotovici Rodica a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal și i s-a stabilit o pedeapsă cu închisoare pe un termen de 9 (nouă) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a deține funcții ce țin de administrarea și păstrarea bunurilor străine pe un termen de 3 (trei) ani.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

Mijloacele bănești: 27 (douzeci și șapte) dolari SUA, 100 (o sută) euro, 40 (patruzeci) lire sterline, 5 (cinci) franci canadieni, 2400 (două mii patru sute) de ruble rusești, 1050 (o mie cinzeci) hrivne ucrainene, 106 (o sută șase) lei moldovenești și 605 (șase sute cinci) lei sub formă de monede, ridicate prin procesul-verbal de percheziție din 10 septembrie 2019, efectuate la domiciliul inculpatei Bolotovici Rodica, s-a restituit ultimei.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către B.C., „VICTORIABANK” S.A. împotriva inculpaților, fiind încasat de la Bolotovici Rodica în beneficiul B.C., „VICTORIABANK” S.A. cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune suma de 34 469 (treizeci și patru mii patru sute șaiszeci și nouă) dolari SUA 77 cenți. În rest acțiunea civilă s-a respins ca neîntemeiată.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către „MOLDASIG” S.A. împotriva

inculpaților, fiind încasat de la Bolotovici Rodica în beneficiul „MOLDASIG” S.A. cu titlu de despăgubire de asigurare pentru prejudiciului material compensat, suma de 56 234 (cinczeci și șase mii două sut treizeci și patru) EURO 49 cenți. În rest acțiunea civilă s-a respins ca neîntemeiată.

În scopul asigurării executării hotărârii judecătorești și asigurării compensării prejudiciilor cauzate prin infracțiune, s-a menținut sechestrul asupra 1.0 cotă parte a bunului imobil amplasat în mun. Chișinău, or. Cricova, str. Chișinăului 100, ap. 2, cod cadastral nr. 3156101.114.01.002, cu interzicerea efectuării actelor juridice cu acesta, în limita sumei de 1 680 943 (un milion șase sute optzeci mii nouă sute patruzeci și trei) lei 91 bani.

Prin aceeași sentință, Mura Cristina, învinuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 191 alin. (5) Cod penal, a fost achitată pe motiv că fapta acesteia nu întrunește elementele infracțiunii, *însă în privința acesteia hotărârile instanțelor inferioare nu au fost contestate cu recursuri ordinare.*

2. Pentru a se pronunța prin sentința în cauză, instanța de fond a constatat că, Bolotovici Rodica, în perioada de timp din luna mai până în luna septembrie 2019, urmărind scopul delapidării averii străine, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, activând în calitate de șef al casieriei sucursalei nr. 3 a B.C. „VICTORIABANK” S.A., situată pe str. 31 august 1989, nr. 141 și purtând răspundere materială individuală deplină, a ignorat prevederile pct. 1 din fișa de post prin care aceasta era obligată „să asigure corect evidența existenței și circulației numerarului și a celorlalte valori gestionate de personalul casieriei” și contrar acestor obligații, utilizând manopere frauduloase, a dispus, a folosit și a însușit ilegal mijloace bănești gestionate de ea în exercițiul funcției deținute, în sumă de 94 540 dolari SUA, care conform cursului valutar a BNM din 4 septembrie 2019 constituie suma de 1 680 943,92 lei, cauzând astfel BC „VICTORIABANK” SA un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

Instanța de fond a încadrat acțiunile inculpatei Bolotovici Rodica în baza art. 191 alin. (5) din Cod penal - *delapidarea averii străine, adică însușirea, dispunerea sau folosirea ilegală a bunurilor altei sau ale altor persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop ori refuzul de a le restitui, care a produs daune în proporții deosebit de mari.*

Potrivit ordonanței de punere sub învinuire și rechizitoriului, inculpata Mura Cristina a fost învinuită pentru complicitate la delapidarea averii străine în proporții deosebit de mari, și anume că, în perioada de timp cuprinsă din luna mai până în luna septembrie 2019, Mura Cristina, acționând prin participație în calitate de complice, urmărind scopul delapidării averii străine, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, fiind angajată în calitate de operator al secției „carduri bancare” a sucursalei nr. 3 B.C. „VICTORIABANK” S.A., situată pe str. 31 august 1989, nr. 141, din mun. Chișinău, a elaborat din prealabil un plan împreună cu mama sa Bolotovici Rodica, care era angajată în calitate de șefă a casieriei sucursalei nr. 3 și cunoscând cu certitudine că

ultima dispune de dreptul deplin de a gestiona și folosi mijloacele bănești ale băncii, în circumstanțe nestabilite de către organul de urmărire penală, au dobândit din incinta băncii mijloace bănești în sumă de 94 540 de dolari SUA, de care au dispus, însușit și ulterior folosit în scopuri personale, cauzându-i părții vătămate B.C. „VICTORIABANK” S.A., daune în proporții deosebit de mari, conform cursului valutar BNM în sumă de 1 680 943,92 lei.

Pentru a se pronunța cu sentința în cauza în privința inculpatei Mura Cristina, instanța de fond a reținut că, la materialele cauzei penale nu se atestă probe privind dreptul inculpatei de a opera cu numerarul din instituția financiară, cu personalul casieriei din sucursală, nu este constatată răspunderea materială a acesteia față de instituție în temeiul unui contract sau în virtutea funcției deținute, fiind relevat în calitate de probe doar dovada angajării sale în cadrul instituției financiare B.C. „VICTORIABANK” S.A., prin fișa postului salariatului Mura Cristina, contrasemnată de ultima pe 2 mai 2019, potrivit căreia, acesteia în calitate de economist îi sunt indicate sarcinile și programul de muncă, dar și drepturile și obligațiile sale, inclusiv de a a-și executa calitativ sarcinile și atribuțiile de serviciu.

Instanța de fond a constatat că, din probele cu martori și probele materiale cercetate în cadrul cercetării judecătorești, nu s-a reținut altă informație relevantă în susținerea acuzației împotriva inculpatei Mura Cristina, toate probele indicând la vinovăția inculpatei Bolotovici Rodica în săvârșirea infracțiunii în mod independent, or în sensul art. 42 alin. (5) Cod penal, nu s-a constatat cum inculpata Mura Cristina a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace, instrumente ori înlăturare de obstacole, cât și nu s-a stabilit existența înțelegerii prealabile între Mura Cristina și Bolotovici Rodica privind săvârșirea infracțiunii împreună.

3. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, avocatul Vasiliu Sergiu, acționând în interesele inculpatei Bolotovici Rodica, a declarat apel împotriva sentinței nominalizate, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței din 19 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), în partea stabilirii pedepsei pentru Bolotovici Rodica, și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care a fi dispusă amânarea executării pedepsei închisorii pe termen de 9 (nouă) ani până la atingerea de către copilul inculpatei, Scripcaru Diana, născută la 04 septembrie 2019, a vârstei de 8 ani.

3.1. În motivarea apelului s-a consemnat că, în cadrul ședinței de judecată la instanța de fond, apărătorul inculpatei Bolotovici Rodica, a solicitat instanței judecătorești aplicarea prevederilor art. 96 Cod penal, prin dispunerea amânării executării pedepsei aplicate cu închisoare până la atingerea de către copilul inculpatei a vârstei de 8 ani, inclusiv și din perspectiva acordării inculpatei posibilității recuperării prejudiciului cauzat, cât și executarea obligațiilor impuse prin admiterea acțiunii civile în beneficiul BC“Victoriabank”SA și “Moldasig”SA.

Consideră apelantul că, instanța de fond neîntemeiat a respins solicitarea lui cu privire la amânarea executării pedepsei pentru inculpata Bolotovici Rodica, conform prevederilor art. 96 Cod penal, or potrivit legii respective, la adoptarea sentinței de condamnare, în conformitate cu prevederile art. 289 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură

penală, instanța de judecată poate să dispună amânarea executării reale a pedepsei stabilite pentru femei gravide și persoane care au copii în vârstă de până la 8 ani, excepția fiind stabilită de către legiuitorul pentru comiterea de infracțiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2022, a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de avocatul Vasiliu Sergiu declarat în numele inculpatei Bolotovici Rodica, împotriva sentinței din 19 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

4.1. Instanța de apel a constatat că în partea vinovăției inculpatei Bolotovici Rodica, încadrării juridice ale acțiunilor prejudiciabile ale acesteia, cât și în partea achitării inculpatei Mura Cristina, sentința din 19 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, nu a fost atacată.

Având în vedere că sentința din 19 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, în prezenta cauza penală a fost atacată doar în privința inculpatei Bolotovici Rodica și doar sub aspectul respingerii de către instanța de fond a solicitării apărătorului inculpatei de a fi amânată executarea pedepsei conform prevederilor art. 96 Cod penal, instanța de apel va examina cauza penală în ordine de apel prin prisma argumentelor apelului declarat, cât și a prevederilor art. 409 Cod penal.

Totodată, ținând cont că prin sentința instanței de fond inculpata Mura Cristina a fost achitată, și în această parte sentința nu a fost atacată cu apel, iar o situație mai favorabilă pentru inculpata Mura Cristina nu mai poate fi creată, potrivit prevederilor art. 411 Cod de procedură penală, instanța de apel va examina cauza penală în ordine de apel doar în privința inculpatei Bolotovici Rodica.

Verificând probele și analizând ansamblul de probe din cauza penală, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, instanța de apel constată că în acțiunile inculpatei Bolotovici Rodica, sunt prezente semnele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, conform indicii calificative: delapidarea averii străine, adică însușirea, dispunerea și folosirea bunurilor altei persoane de către cel cărui i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop, care a produs daune în proporții deosebit de mari, cu folosirea situației de serviciu.

Colegiul a reținut că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatei, cercetarea judecătorească s-a efectuat, cu respectarea dispozițiilor procesual-penale, nefiind încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că, instanța de apel poate prelua și a reține aceiași situație de fapt, fără a înrăutăți situația inculpatei în propriul apel. Încadrarea juridică a acțiunilor prejudiciabile ale inculpatei Bolotovici Rodica, derivă din faptul constatat în cadrul cercetării judecătorești la instanța de fond, că inculpata a fost angajată în serviciul la BC"Victoriabank"SA în funcție de șefa casieriei sucursalei nr. 3 a BC"Victoriabank"SA, și în virtutea funcției răspundea pentru asigurarea corectă a evidenței existenței și circulației numerarului și a celorlalte valori gestionate de personalul casieriei, și contrar obligațiilor sale de serviciu, în perioada mai – septembrie 2019, ilegal a dispus, folosit și a însușit mijloace bănești

aflate în gestiunea sa în sumă de 94540 dolari SUA, această sumă nefiind regăsită în pachetul vacuumat cu numerar în care urma a fi suma de 100000 dolari SUA, în cadrul efectuării inventarierii numerarului din gestiunea inculpatei, fiind stabilit că bancnotele cu nominalul de 100 dolari SUA au fost înlocuite parțial cu bancnotele cu nominalul de un dolar SUA, ambalajul având semnătura olografă a inculpatei Bolotovici Rodica.

Aceiași situația în fapt și cu privire la vinovăția inculpatei Bolotovici Rodica se confirmă și în instanța de apel, pornind de la probele cercetate: declarațiile inculpatei Cristina Mura; declarațiile reprezentantului părții vătămate BC„VICTORIABANK” SA, Igor Cirimpei; declarațiile martorului Ciumac Nina; declarațiile martorului Sandu Victor; declarațiile martorului Bulat Natalia; procesul verbal din 04.09.2019 de cercetare la fața locului cu planșa fotografică, prin care a fost cercetat locul comiterii infracțiunii - biroul de serviciu al casierului-șef Bolotovici Rodica, care este amplasat în sucursala nr. 3 al BC„Victoriabank”SA de pe adresa mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 141, în cadrul căreia din safeul care se afla în incinta acestui birou au fost ridicate 45 de bancnote cu nominalul de 100 de dolari SUA și 955 de bancnote a câte un dolar SUA, care se aflau în pachet vacuumat și sigilat (f.d.25-40); procesul verbal din 06.09.2019 de examinare a obiectelor, prin care au fost examinate mijloacele bănești depistate în cadrul efectuării cercetării la fața locului în biroul de serviciu al inculpatei Bolotovici Rodica, fiind stabilite 45 de bancnote cu nominalul de 100 de dolari SUA și 955 de bancnote cu nominalul de 1 dolar SUA, recunoscute în calitate de corp delict prin ordonanța din 06.09.2019 (f.d.41-45); procesul-verbal din 10.09.2019 de percheziție, conform căruia de la domiciliul inculpatei Bolotovici Rodica situat pe adresa mun. Chișinău, or. Cricova, str. Chișinăului, 100, ap. 2 au fost depistate și ridicate mijloace bănești în sumă de 27 dolari SUA, 100 EURO, 40 lire sterline, 5 franci canadieni, 2400 ruble rusești, 1050 hrivne ucrainești, 106 lei sub formă de bancnote și 625 lei sub formă de monede (f.d.57-58); extras din ordin nr. 22-Cf din 20.07.2010, prin care inculpata Bolotovici Rodica, în baza cererii personale nr. 204-p din 19.07.2010, a fost angajată în funcția de casier în secția plăți numerar a filialei nr. 3 Chișinău, începând de la 21.07.2010, cu salariul conform statului de personal și cu răspundere materială individuală deplină (f.d.83); contractul individual de muncă nr. 08/10 din 21.07.2010, încheiat pe o perioadă nedeterminată între inculpata Bolotovici Rodica în calitate de „salariat” și B.C.„VICTORIABANK”S.A. în calitate de „angajator”, cu specificarea atribuțiilor în fișa funcției - anexa nr. 1 la contract (f.d.84); acordul adițional nr. 17 din 15.05.2017 la contractul individual de muncă nr. 08/10 din 21.07.2010, încheiat pe o perioadă determinată de concediul de maternitate și de îngrijire a copilului, între inculpata Bolotovici Rodica în calitate de „salariat” și B.C.„VICTORIABANK”S.A. în calitate de „angajator”, cu modificarea funcției deținute în „șef secție plăți numerar al filialei nr. 3 Chișinău” și specificarea atribuțiilor în fișa funcției - anexa nr. 1 la contract (f.d.85); contract cu privire la răspunderea materială individuală deplină pe 2 file, încheiat la 15.05.2017 între salariatul Bolotovici Rodica și angajatorul B.C.„VICTORIABANK”S.A., pe durata termenului în care salariatul lucrează cu valorile transmise (f.d. 86-87); fișa de post a salariatului Bolotovici Rodica, contrasemnată de ultima la 16.05.2017, potrivit căreia,

acesteia în calitate de șef secție „plăți numerar” din cadrul Direcției „operațiuni bancare” îi sunt indicate sarcinile și programul de muncă, dar și drepturile și obligațiile sale, inclusiv de a a-și executa calitativ sarcinile și atribuțiile de serviciu sau să informeze administrația filialei despre oricare probleme ce țin de activitatea secției. Potrivit pct. 1.1., 1.2., 1.6., 1.7., 1.8., 1.9., 1.10., 1.22. etc. (Sarcinile permanente necesar a fi îndeplinite zilnic de salariat), inculpatul Bolotovici Rodica este obligată să asigure corect evidența existenței și circulației numerarului, și a celorlalte valori gestionate de personalul casieriei, să respecte toate prevederile cu privire la păstrarea și securitatea numerarului, a dosarelor cu documentele de casierie și celorlalte valori pentru asigurarea integrității acestora, închide și deschide tezaurul în care se păstrează numerarul și alte valori, verifică la închiderea tezaurului modul cum funcționează sistemul automat de alarmă, verifică la sfârșitul programului de lucru corectitudinea ambalării pachetelor cu numerar preluate de la subordonați, verifică numerarul rămas în sold, completează registrele de casă, plasează numerarul în tezaur, asigură verificarea măsurilor de securitate, eliberează numerarul pentru casele de eliberare numerar în lei și valută etc. (f.d.88-91); extras din baza de date a ASP, Departamentul „Cadastru”, actualizată pe 17.09.2019, potrivit căreia locuința amplasată pe adresa mun. Chișinău, or. Cricova, str. Chișinăului 100, ap. 2 este deținută în proprietate cu cota parte 1.0 de către inculpatele Bolotovici Rodica și Mura Cristina, în baza contractului de vânzare-cumpărare, transmitere - primire a locuinței în proprietate privată nr. 994 din 07.11.2018 și a extrasului nr. 619 din 06.01.2006 (f.d.113-114); Extras din baza de date a ASP, Departamentul „Cadastru”, actualizată pe 18.09.2019, potrivit căreia pe numele lui Bolotovici Rodica și lui Mura Cristina nu este înscris dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile din Republica Moldova (f.d.115-116); proces-verbal nr. 1 de revizie a numerarului disponibil în casa operațională din ghișeul casierului-șef, în copie autentificată, întocmit pe 04.09.2019 în sucursala nr. 3 Chișinău a B.C., „VICTORIABANK” S.A. de către comisia de control, în prezența membrilor comisiei: Bulat N., Valean V., Rotaru N., Marian D., Suruceanu M. și Ciumac N., contrasemnat de toți participanții și care atestă lipsa mijloacelor bănești în sumă de 94 545 dolari SUA (f.d.185); mijloace materiale de probă: 45 de bancnote cu nominalul de 100 de dolari SUA și 955 de bancnote cu nominalul de 1 dolar SUA, recunoscute în calitate de corp delict prin ordonanța din 06.09.2019 și păstrate la partea vătămată B.C., „VICTORIABANK” S.A. în temeiul ordonanței din 11.10.2019 (f.d.45,46-49); certificatul de naștere a copilului Scripcaru Diana, născut pe 4 septembrie 2019, mama căreia este inculpata Bolotovici Rodica (f.d.170).

Analizând în ansamblu probele cauzei penale prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, veridicității și coroborării lor, au permis instanței de apel de a concluziona despre existența în acțiunile inculpatei Bolotovici Rodica, a indicilor infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, cât și despre faptul că sentința instanței de fond este întemeiată și legală, iar apelul depus, este nefondat.

Instanța de apel a fost solidară cu instanța de fond în ce privește respingerea ca fiind nefondată cererea apărătorului inculpatei privind aplicarea în privința inculpatei a prevederilor art. 96 alin. (1) Cod penal, indicând că din prevederile legii

menționate urmează cert că, amânarea executării pedepsei cu închisoare femeilor condamnate gravide și persoanelor condamnate și care au copii în vârstă de până la 8 ani, poate fi dispusă de către instanța de judecată până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani, cu excepția celor condamnate la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVI a Părții speciale a Codului Penal.

După cum urmează din circumstanțele cauzei și din sentința pronunțată de către instanța de fond, infracțiunea comisă de către inculpata Bolotovici Rodica, conform art. 16 Cod penal se clasifică ca infracțiune deosebit de gravă, pentru care sancțiunea legii penale prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen de la 8 la 15 ani, și la caz, instanța de fond a aplicat inculpatei pedeapsa cu 9 (nouă) ani închisoare, pedeapsa ce se află în limita sancțiunii legii penale, fiind totodată, proporțională, rezonabilă și echitabilă faptei prejudiciabile comise. Prin urmare, gravitatea infracțiunii comise, termenul pedepsei cu închisoare aplicate inculpatei constituie excepțiile stabilite expres prin prevederile art. 96 alin. (1) Cod penal, și care instituie interdicție pentru dispunerea amânării executării pedepsei cu închisoare aplicate inculpatei până la împlinirea de către copilul inculpatei a vârstei de 8 ani. Mai mult ca atât, poziția inculpatei expusă prin declarațiile date de inculpata în cadrul urmăririi penale, în cadrul cercetării judecătorești la instanța de fond și la instanța de apel, demonstrează că inculpata nu în măsura deplină a conștientizat gravitatea faptei prejudiciabile comise, vinovăția și-a recunoscut doar parțial, nu a relatat despre locul de aflare a mijloacelor bănești însușite, nu a reparat efectiv prejudiciul material cauzat prin infracțiune.

În acest sens, s-a remarcat, că prima instanța în mod corect a reținut ca fiind neîntemeiată cererea apărătorului inculpatei cu privire la amânarea executării pedepsei cu închisoare inculpatei până la împlinirea de către copilul inculpatei a vârstei de 8 ani.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Vasiliu Sergiu în numele inculpatei, prin care invocând incidența pct. **6), 11) și 16)** a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită casarea integrală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2022, în cauza penală privind învinuirea lui Bolotovici Rodica, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată.

5.1. În motivarea recursului ordinar, indică că decizia instanței de apel este neîntemeiată, urmare a aplicării eronate a normei de drept ce contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme de către Curtea Supremă de Justiție (pct. 16) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal), în acest sens hotărârea contestată nu conține motive pe care se întemeiază soluția privind neaplicarea prevederilor art. 96 Cod penal (pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal). Totodată invocă că instanța de apel la examinarea cauzei penale a ezitat să examineze posibilitatea aplicării prevederilor Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX de la proclamarea independenței Republicii Moldova (pct. 11) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal).

Implicit, în argumentarea temeiurilor invocate indică, că în cadrul dezbaterilor

judiciare atât în instanța de fond, dar și în instanța de apel, partea apărării a solicitat aplicarea în privința inculpatei Bolotovici Rodica, a prevederilor art. 96 Cod penal și dispunerea amânării executării pedepsei până la atingerea copilului Scripcaru Diana născută la 04.09.2019 a vârstei de 8 ani.

La pct. 7.5 al sentinței, instanța de fond (cu care s-a solidarizat instanța de apel) a menționat că nu va accepta cererea apărătorului, privind aplicarea art. 96 Cod penal, or amânarea executării pedepsei până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani este aplicabilă doar infracțiunilor, cu excepția celor prin care persoana este condamnată la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave.

Art. 96 Cod penal (în redacția Legii nr.163 din 20.07.2017) la alin. (1) revede: Femeilor condamnate gravide și persoanelor care au copii în vârstă de până la 8 ani, cu excepția celor condamnate la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII, instanța de judecată le poate amâna executarea pedepsei până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani.

Această modalitate a liberării de pedeapsa penală reflectă o manifestare a principiului umanismului atât față de persoana trasă la răspundere penală, cât și față de copil. În astfel de situații, legea nu interferează aplicarea pedepsei de atingerea scopului acesteia. În baza prevederilor art. 96 Cod penal, amânarea executării reale a pedepsei stabilite pentru femei gravide și persoane care au copii în vârstă de până la 8 ani poate fi dispusă în faza adoptării sentinței de condamnare (pct. 2) alin. (3) art. 389 Cod de procedură penal).

Aplicarea amânării executării pedepsei în condițiile art. 96 Cod penal este facultativă, fiind o apreciere proprie a instanței de judecată, în baza materialelor și probelor aduse, în acest sens. Legiuitorul a condiționat imposibilitate aplicării art. 96 Cod penal față de persoanele care au comis infracțiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII.

Infracțiunea prevăzută de art. 191 Cod penal face parte din capitolul VI, prin urmare nu există o interdicție legală pentru aplicarea art. 96 Cod penal, în privința inculpatei Bolotovici Rodica, or, norma legală prevede imposibilitatea aplicării acestui articol în cazul condamnării la o pedeapsă mai mare de 5 ani, pentru infracțiuni grave, deosebit și excepțional de grave prevăzute la capitolele I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII din Codul penal.

Indică că problema aplicabilității art. 96 Cod penal, față de femeile care au copii în vârstă de până la 8 ani a fost examinată de mai multe ori de către Curtea Supremă de Justiție, în cauza 1ra-1122/13, care a admis amânarea executării pedepselor în condiții similare celor ale inculpatei Bolotovici Rodica.

Invocă că Bolotovici Rodica, se caracterizează eminent pozitiv, își duce traiul în locuința modestă a familiei, constituită din 2 odăi, amplasată la sol, în or. Xxx împreună cu mama în etate și fiica minoră S.D.. Fiica Mura Cristina și-a întemeiat o familie și locuiește împreună cu soțul în locuința acestuia, iar feciorul Bolotovici Adrian, pe parcursul anului 2021-2022 și-a satisfăcut serviciul militar obligatoriu, la moment fiind în căutarea unui loc de muncă. Bolotovici Rodica este unicul

întreținător pentru mama sa în vârstă de peste 80 ani și fiica minoră, fiind nevoită să presteze munca necalificată pentru a întreține familia. Pledează pentru amânarea executării pedepsei stabilite inculpatei Bolotovici Rodica și din perspectiva acordării posibilității recuperării prejudiciului cauzat, în vederea executării obligațiilor impuse prin admiterea acțiunilor civile în beneficiul BC"Victoriabank"SA și SA"Moldasig".

Totodată, subliniază că la data de 24.12.2021 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, iar la judecarea prezentei cauze penale în instanța de apel a ignorat existența Legii în partea ce ține de stabilirea pedepsei, prin ce a comis o eroare de drept, intervenind temeiul prevăzut de pct. 11 alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru netemeinicia recursului ca inadmisibil.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

Se constată că, avocatul Vasiliu Sergiu în numele inculpatei, respectând prevederile art. 422 Cod de procedură penală, a declarat recursul ordinar în termen.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Soluția de admitere a recursului declarat, în drept, se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căreia judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță, la această etapă a procedurilor.

În conformitate cu prevederile art. 414-417 Cod de procedură penală, instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt și chestiunile de drept, inclusiv: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată,

dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal, au fost corect aplicate.

În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit art. 417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Din sumarul recursului ordinar declarat de avocatul Vasiliu Sergiu în numele inculpatei, se constată temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 11) și 16) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când:

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

11) persoana condamnată a fost judecată anterior în mod definitiv pentru aceeași faptă sau există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, sau aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o nouă lege sau anulată de un act de amnistie, a intervenit decesul inculpatului ori a intervenit împăcarea părților în cazul prevăzut de lege;

16) norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Implicit criticile recurentului se referă la aplicarea eronată a normei de drept ce contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme de către Curtea Supremă de Justiție (pct. 16) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal), că hotărârea contestată nu conține motive pe care se întemeiază soluția privind neaplicarea prevederilor art. 96 Cod penal (pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal), și că instanța de apel la examinarea cauzei penale a ezitat să examineze posibilitatea aplicării prevederilor Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX de la proclamarea independenței Republicii Moldova (pct. 11) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal).

Instanța de recurs atestă că, în esență, recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei Bolotovici Rodica și critică decizia instanței de apel, în principal, în partea stabilirii pedepsei, solicitând aplicarea prevederilor art. 96 Cod penal.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub aspectul menționat mai sus, constată că această instanță, la judecarea apelului declarat de către apărător în partea ce se referă la neaplicarea prevederilor art. 96 alin. (1) Cod penal, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, adică hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Astfel că în speță este incident cazul de casare invocat de avocat, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție judecând cauza în ordine de apel a repetat constatările neîntemeiate ale instanței de fond în raport cu soluționarea chestiunii prevăzute la art. 96 alin. (1) Cod penal,

sub aspectul motivării neaplicării amânării executării pedepsei penale aplicate inculpatei, erori ce nu pot fi corectate în prezenta procedură, or instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale.

Instanța de recurs ordinar constată, că prima instanță a recunoscut-o vinovată și a condamnat-o pe Bolotovici Rodica, în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, la 9 (nouă) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a deține funcții ce țin de administrarea și păstrarea bunurilor străine pe un termen de 3 (trei) ani.

Nefiind de acord cu sentința, în numele inculpatei Bolotovici Rodica, apărătorul a atacat-o în ordine de apel, invocând ca argument de bază faptul că, în privința inculpatei neîntemeiat nu au fost aplicate dispozițiile art. 96 alin. (1) Cod penal, instanța interpretând eronat prevederile menționate.

Instanța de al doilea grad de jurisdicție a respins apelul declarat, menținând sentința primei instanțe fără modificări, limitându-se la reiterarea considerentelor invocate de prima instanță, la acest capitol.

Așadar, Colegiului penal lărgit relevă că, invocările ce se referă la argumentul enunțat mai sus, precum și alte aserțiuni în susținerea criticii în acest sens, inclusiv menționate la pct. 5.1. a prezentei decizii, constituie fondul apelului și asupra cărora instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, deoarece în viziunea părții apărării, aceste motive ar putea răsturna soluția adoptată de prima instanță și afecta temeinicia acestei hotărâri.

Așa cum se observă din partea descriptivă a sentinței, prima instanță la capitolul stabilirii pedepsei citând dispoziția fragmentată a alin. (1) art. 96 Cod penal, a conchis că norma dată nu este incidentă în cazul inculpatei Bolotovici Rodica, or amânarea executării pedepsei până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani, în sensul alin. (1) din același articol este aplicabilă doar infracțiunilor cu excepția celor prin care persoana este condamnată la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, iar infracțiunea comisă de către inculpata Bolotovici Rodica face parte din capitolul infracțiunilor contra patrimoniului, care atentează la una din valorile fundamentale – relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile.

La cele expuse mai sus, analizând partea descriptivă a deciziei, în prezenta cauză, Colegiul penal lărgit constată, că hotărârea primei instanțe, nu conține răspunsuri argumentate prin prisma criticilor invocate în apel de către apărător, respectiv instanța de apel prin efectul devolutiv al căii de atac urma să dea o apreciere mai amplă aspectelor de fapt și de drept, prin prisma motivelor principale invocate în apel, ceea ce însă nu a fost efectuat în prezenta speță, iar o simplă reproducere a normei penale stipulate la alin. (1) art. 96 Cod penal și mențiunea despre justetea inaplicabilității acestei norme, la caz, cu respingerea argumentelor invocate, fără o motivare din care considerente nu sunt întemeiate criticile expuse, denotă neargumentarea deciziei.

Cu referire la cele ce preced, Colegiul penal lărgit notează că potrivit art. 96 alin. (1) Cod penal, Femeilor condamnate gravide și persoanelor care au copii în vârstă de

până la 8 ani, cu **excepția** celor *condamnate la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII*, instanța de judecată le poate amâna executarea pedepsei până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani.

Instanța de judecată, la adoptarea sentinței de condamnare, în baza principiilor generale ale individualizării pedepsei penale, în cazul constatării condițiilor speciale prevăzute la alin. (1) art. 96 Cod penal, în partea descriptivă a sentinței este obligată, de asemenea, să motiveze rezolvarea chestiunilor legate de amânarea executării pedepsei stabilite prin sentință (pct.4) alin.(1) art. 394 Cod de procedură penală).

La soluționarea acestor chestiuni, instanța va ține cont de pericolul social al infracțiunii și al periculozității personalității vinovatei, comportamentul după săvârșirea infracțiunii, după caz, atitudinea ei față de educația copilului (copiilor) și întreținerea lui (lor). Drept urmare, în lipsa restricțiilor cu referire la mărimea pedepsei și categoria infracțiunii, instanța de judecată poate amâna executarea pedepsei până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani.

Aplicarea amânării executării pedepsei în condițiile art. 96 Cod penal este facultativă, fiind o apreciere proprie a instanței de judecată, în baza materialelor și probelor aduse, în acest sens.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că, instanțele de fond la capitolul individualizării pedepsei inculpatei Bolotovici Rodica, au interpretat eronat prevederile art. 96 alin. (1) Cod penal, fără a ține cont că legiuitorul a nominalizat explicit posibilitatea amânării executării pedepsei femeilor condamnate gravide și persoanelor care au copii în vârstă de până la 8 ani, pentru toate cazurile în care s-a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă de către astfel de categorii, excepție fiind cei condamnați la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII.

Pe când infracțiunea prevăzută de art. 191 Cod penal, imputată inculpatei și de comiterea căreia a fost recunoscută vinovată Bolotovici Rodica, face parte din Capitolul VI, Infracțiuni contra patrimoniului.

Astfel că sub aspectul dat motivarea instanței, precum că există o interdicție legală pentru aplicarea art. 96 Cod penal, în privința inculpatei Bolotovici Rodica, este neîntemeiată.

Totodată, potrivit materialelor cauzei penale, Curtea de Apel nu a analizat chestiunea aplicării în privința inculpatei Bolotovici Rodica a prevederilor art. (1), (2) a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o soluție neclară, fără a se expune pe aspectele esențiale menționate supra, lăsându-le fără o argumentare convenită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată.

În acest context, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37,

Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

8. Astfel, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Vasiliu Sergiu în numele inculpatei, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2022, în cauza penală în privința lui *Bolotovici Rodica X*, în partea stabilirii pedepsei, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile hotărârii atacate, se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **27 iulie 2023**.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Țurcan Anatolie

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Puica Viorica